

**แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)**

**The Guidelines of prevention and solution of drugs' problems in educational institutions Under the
Office of the Secondary Educational Service Area 3 (Phra Nakhon Si Ayutthaya Province)**

ศักดา มังคะรัตน์¹ ดร.ธีระวัฒน์ มอนโงสง²

Sakda Mangkarat¹ Dr.Teerawat Montaisong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) และ 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 87 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ดังนี้

ระดับสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรการป้องกัน รองลงมา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการค้นหา มาตรการบริหารจัดการ และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรการรักษา

ระดับปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรการป้องกัน รองลงมา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรการค้นหา

คำสำคัญ: แนวทางการดำเนินงาน, ยาเสพติด, มัธยมศึกษา

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹Master of Education Program in Educational Administration Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Program Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมลล์: ศักดา มังคะรัตน์, tonktang_8788@hotmail.com

รับเมื่อ 18 สิงหาคม 2563 แก้ไข 1 กันยายน 2563 ตอกรับ 3 กันยายน 2563

2. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) โดยแบ่งเป็น 5 มาตรการ ดังนี้ มาตรการป้องกัน มี 5 รายการ เช่น การให้
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มาตรการค้นหา มี 5 รายการ เช่น การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาตรการรักษา
มี 5 รายการ เช่น ให้กำลังใจกับผู้ที่เคยใช้สารเสพติด มาตรการเฝ้าระวัง มี 4 รายการ เช่น พุดคุยทำความเข้าใจถึงเหตุ
จำเป็นที่ต้องขอความร่วมมือกับสถานประกอบการ และมาตรการบริหารจัดการ มี 4 รายการ เช่น สถานศึกษากำหนดนโยบาย
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ABSTRACT

The objectives of the research are 1) to study of the drug problems in educational institutions under the
Office of the Secondary Educational Service Area3 (Phranakhon Si Ayutthaya Province) and 2) to study the
guidelines for the prevention and solution of drug problems in educational institutions under the Office of the
Secondary Educational Service Area3 (Phranakhon Si Ayutthaya Province).The research method steps are following
the first step study of the drug problems in educational institutions under the Office of the Secondary Educational
Service Area3 (Phranakhon Si Ayutthaya Province)and studying of the guidelines for the prevention and solution of
drug problems in educational institutions under the Office of the Secondary Educational Service Area3 (Phranakhon
Si Ayutthaya Province). The research population consists of 87 school administrators and teachers. The research
method of selection is a specific sample and the research tool is questionnaire. The statistics are mean and standard
deviation. studying of the guidelines for the prevention and solution of drug problems in educational institutions under
the Office of the Secondary Educational Service Area3 (Phranakhon Si Ayutthaya Province) by interviewing 5 key
informant. The research tool is the interviewing form is analysed by content analysis.

The research results find that

1. the operational and problem level of the prevention and solution of drug problems in educational
institutions under the Office of the Secondary Educational Service Area3 (Phranakhon Si Ayutthaya Province) As
follows.

the operational level of the prevention and solution of drug problems in educational institutions under
the Office of the Secondary Educational Service Area3 (Phranakhon Si Ayutthaya Province), overall, it is at a high
level. The protection measure is the highest average, followed by surveillance measure, searching measure,
management measure and the measure with the lowest mean is the treatment measure.

the problem level of the prevention and solution of drug problems in educational institutions under
the Office of the Secondary Educational Service Area3 (Phranakhon Si Ayutthaya Province) overall is at medium
level. The protection measure is the highest average, followed by maintenance measures, surveillance measures and
administrative measures. The lowest average is searching measure and

2. The guidelines for the prevention and solution of drug problems in educational institutions under the
Office of the Secondary Educational Service Area3 (Phranakhon Si Ayutthaya Province) are divided into 5 measures
that follow, the drug education. The searching measures consist of 5 items such as the student supporting system.
The treatment measures such as encouraging people who have used addictive substances. The prevention measures

consist of 4 items such as talking, understanding and why it is necessary to seek cooperation with the establishment. Additionally, the management measures consist of 4 items such as the school setting a policy on the prevention and solving of drug problems.

Keywords: Operating guidelines, The drug, Secondary education

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยทวีความรุนแรงมากขึ้น และเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และคาดว่าจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อไปในอนาคตคือ ปัญหายาเสพติดให้โทษที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาประเทศ การพัฒนาบุคลากรที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ทำให้มีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยต้องให้ความรู้ สร้างความเข้าใจและความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดแก่ประชาชน ทั้งในด้านประเภทยาเสพติดและสาเหตุของการติดยาเสพติด นอกจากนี้การใช้นโยบายทางกฎหมายในการควบคุมและปราบปราม ตลอดจนการใช้ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกันปัญหายาเสพติด ได้แก่ ร้วชายแดน ร้วชุมชน ร้วสังคม ร้วโรงเรียน และร้วครอบครัว ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดของประเทศในทุกระดับ โดยร้วชายแดนคือ การควบคุมการลักลอบขนย้ายยาเสพติดเข้ามาในประเทศบริเวณชายแดน ร้วชุมชนคือ การสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีกระบวนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยชุมชน ร้วสังคม คือ ดำเนินจัดระเบียบสังคม เพื่อให้สามารถควบคุมพื้นที่เสี่ยงต่าง ๆ ได้ เช่น สถานบันเทิง ร้านเกม เป็นต้น ร้วโรงเรียนคือ การให้โรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง และร้วครอบครัว คือ การสร้างครอบครัวอบอุ่นและเข้มแข็ง (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, 2553, (ออนไลน์))

การแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยประเภทในสถานศึกษากำลังทวีความรุนแรง และมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งรูปแบบความรุนแรงของคดียาเสพติดและจำนวนผู้ติดยาเสพติด การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาบุคลากรและคุณภาพชีวิตของนักเรียน และประชาชนเป็นอย่างมาก รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา กำหนดมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงและในวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักปฏิเสธหลีกเลี่ยงยาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่น มั่วสุมกับยาเสพติด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 21)

จากปัญหาดังกล่าวเป็นผลให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการเมืองเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ขาดความสมดุลในการพัฒนาสถาบันทางสังคมหลายสถาบันเกิดความอ่อนแอ ซึ่งเป็นช่องว่างทำให้เกิดปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการพัฒนาประเทศและการพัฒนาบุคลากรที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศไทยในอนาคต ทั้งนี้เพราะขบวนการค้ายาเสพติดได้มีการประสานขยายเครือข่ายเชื่อมโยงไปทั่วประเทศ การดำเนินการแก้ไขจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องผนึกกำลังรวมพลังกันเป็นกระบวนการประชาคมต่อต้านยาเสพติดในทุกระดับ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาได้ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินโดยใช้วิทยาการต่าง ๆ นานัปการ เพื่อเอาชนะยาเสพติดที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยกำหนดนโยบายด้านการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาไว้ มีแนวทางปฏิบัติในการจัดกิจกรรมรณรงค์

และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนนักศึกษาตระหนักถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด กระตุ้นและปลุกจิตสำนึกในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เหมาะสมกับเพศ วัย ฐานะ ปฏิรูปหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สร้างทักษะชีวิต และพัฒนาศักยภาพนักเรียน นักศึกษา สร้างภูมิคุ้มกัน จัดระบบดูแลนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 21 – 22)

ที่ผ่านมาข้อมูลด้านการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติทั้ง 5 มาตรการ ได้แก่ 1) มาตรการป้องกัน 2) มาตรการค้นหา 3) มาตรการรักษา 4) มาตรการเฝ้าระวัง และ 5) มาตรการบริหารจัดการ ยังมีน้อย ผู้วิจัยเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

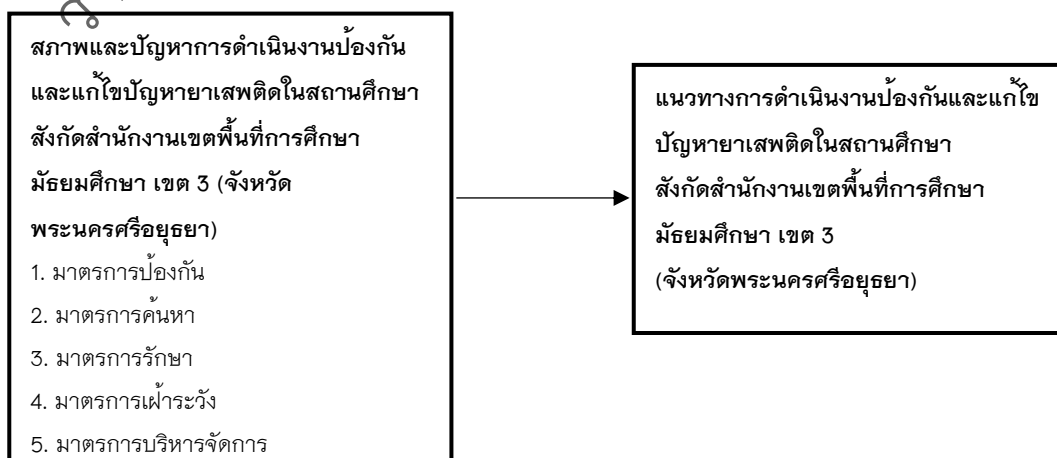
คำถามการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) มีลักษณะอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) จำนวน 1,473 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) จำนวน 87 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 29 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 29 คน และครู 29 คน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ในการดำเนินงานด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามตามสถานศึกษาต่าง ๆ ให้ผู้บริหารและครูที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) จำนวน 87 ฉบับ
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)
 1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 2. เพื่อขอหนังสือแนะนำตัว ถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่กำหนดไว้ จำนวน 5 ท่าน
 3. ผู้วิจัยประสานงาน โดยการนัดหมาย ตารางการสัมภาษณ์
 4. นัดหมายวันเวลา สถานที่ที่ที่แน่นอนกับผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง
 5. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กำหนดไว้ จำนวน 5 ท่าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)
 - 1.1 ระดับสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) พบว่า มีระดับสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) มีระดับการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 - 1.2 ระดับปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) พบว่า มีระดับปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) มีระดับการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)
 - 2.1 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการป้องกัน มีแนวทางการดำเนินงาน เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโดยการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนหรือตามบอร์ดต่าง ๆ ในโรงเรียน

2.2 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการค้นหา มีแนวทางการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล

2.3 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการรักษา มีแนวทางการดำเนินงาน เช่น ให้กำลังใจกับผู้ที่เคยใช้สารเสพติด โดยพูดคุยกันให้บ่อยขึ้น เปิดโอกาสให้เขาได้ระบายความรู้สึก

2.4 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการเฝ้าระวัง มีแนวทางการดำเนินงาน โดยพูดคุยทำความเข้าใจถึงเหตุจำเป็นที่ต้องขอความร่วมมือกับสถานประกอบการ

2.5 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการบริหารจัดการ มีแนวทางการดำเนินงาน โดยสถานศึกษากำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

1.1 ระดับสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรการป้องกัน รองลงมา มาตรการค้นหาและมาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรการรักษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชิต สมิงไพโร (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก มาตรการป้องกัน มีการดำเนินงานมากที่สุด ส่วนมาตรการค้นหา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ และมาตรการรักษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

1.2 ระดับปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ระดับปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มาตรการป้องกัน รองลงมา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวังและมาตรการบริหารจัดการ และมาตรการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มาตรการค้นหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวลิต นกขุนทอง (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายระบบทุกระบบ ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ระบบการป้องกันการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบการบริหารจัดการ และระบบเฝ้าระวัง

2. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) มีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา มาตรการป้องกัน มีแนวทางการดำเนินงาน โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโดยการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนหรือตามบอร์ดต่าง ๆ ในโรงเรียน การจัดนิทรรศการในเวลาและโอกาสที่สำคัญ เช่น วันต่อต้านยาเสพติด วันงดสูบบุหรี่โลก เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพากร ชีวสกุลยง (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนธีรภานท์ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน มีข้อเสนอแนะ คือ 1) นักเรียน หน่วยงานภาครัฐควรป้องกัน

และสนับสนุนกิจกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพ เช่น การตรวจเข้มข้นนักเรียนที่มีโอกาสสุขภาพ การแก้ไขปัญหา การดื่มหรือเสพยาเสพติดในโรงเรียน การสนับสนุนกิจกรรม TO BE NUMBER ONE การจัดนิทรรศการ หรือกิจกรรมอื่น ๆ 2) ครูและภาคีสุขภาพดี ควรมีการวิจัยด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในโรงเรียน และเผยแพร่สู่สาธารณชน มีบูรณาการการทำงานระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในโรงเรียน

2.2 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานศึกษา มาตรการค้นหา มีแนวทางการดำเนินงาน โดยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยณรงค์ อ่อนภูธร, ร.ต.ท. (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนในด้านการแก้ไขปัญหา ต้องการให้โรงเรียน คำนึงนักเรียนที่เสพยาเสพติดแล้วรีบส่งไปบำบัดรักษา ให้โรงเรียนและผู้ปกครองติดต่อร่วมมือกันช่วยเหลือบำบัดนักเรียนที่ติดยาและให้ครูประจำชั้นเอาใจใส่ติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2.3 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานศึกษา มาตรการรักษา มีแนวทางการดำเนินงาน โดยให้กำลังใจกับผู้ที่เคยใช้สารเสพติด โดยพูดคุยกันให้บ่อยขึ้น เปิดโอกาสให้เขาได้ระบายความรู้สึก และรับฟังโดยไม่แสดงท่าทีรังเกียจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย อ้นบำรุง (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดระบบการป้องกันปัญหาสุขภาพของโรงเรียนบ้านแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการป้องกันปัญหาสุขภาพดีของโรงเรียนบ้านแม่คะ สำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดพบว่า ส่วนใหญ่ครูคอยให้ความรู้และว่ากล่าวตักเตือน คอยควบคุมดูแลพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งในและนอกโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ สภาพแวดล้อมของนักเรียนเสี่ยงกับสิ่งเสพติด แนวปฏิบัติคือ ควรสร้างเครือข่ายการทำงาน จัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษา และดูงานในสถานบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด

2.4 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานศึกษา มาตรการเฝ้าระวัง มีแนวทางการดำเนินงาน โดยพูดคุยทำความเข้าใจถึงเหตุจำเป็นที่ต้องขอความร่วมมือกับสถานประกอบการ จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) เพื่อขอความร่วมมือกับสถานประกอบการไม่ให้นักเรียนเข้าไปมั่วสุมหรือใช้ยาเสพติด สอดคล้องกับแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (2550, หน้า 11 – 18) ได้สรุปผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพลงสู่ นักเรียน นักศึกษา ท่ามกลางสถานการณ์ปัญหาในรูปแบบที่หลากหลายซับซ้อนและแปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยปัจจัยเสี่ยง และพื้นที่เสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสังคมปัจจุบัน สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดระบบงานด้านยาเสพติด เพื่อบูรณาการการทำงานทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.5 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานศึกษา มาตรการบริหารจัดการ มีแนวทางการดำเนินงาน โดยสถานศึกษากำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานศึกษา ให้มีการสอดแทรกการป้องกันยาเสพติดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา ศรีสุภาพ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในโรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพในโรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร โดยใช้กลยุทธ์การประชุมระดมความคิดเห็น และการนิเทศ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ

สามารถพัฒนาการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นำกลยุทธ์ดังกล่าวมาแล้ว ไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนอื่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาจะต้องมีการจัดตั้งชมรม To be number one และดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการจัดตั้งเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด และประสานขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันยาเสพติดเข้าตรวจสอบสารเสพติด

1.2 สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการประเมินสถานการณ์ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งนอกและในสถานศึกษาทุกเดือน มีการสำรวจสภาพการใช้สารเสพติดของนักเรียนทุกภาคเรียน และมีการจำแนกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างชัดเจน

1.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนในการนำผู้ติดยาหรือใช้สารเสพติดเข้ารับบำบัดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาล ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ปกครอง และจัดส่งต่อผู้เสพเข้าสู่ขั้นตอนการบำบัดและรักษา เช่น โรงพยาบาลหรือศูนย์ครอบครัวอบอุ่น เป็นต้น

1.4 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการวางแผนให้สถานศึกษาควรมีการตรวจหาสารเสพติดอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง อยู่เป็นประจำ มีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนทั้งข้อมูลทั่วไป ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อนำมาวิเคราะห์ความเสี่ยง วางแผนช่วยเหลือนักเรียน และมีการจัดทำแผนงานเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสารเสพติด

1.5 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติให้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา มีการวางแผนการป้องกันยาเสพติดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชา และมีการรวบรวมข้อมูลด้านสถิติสำหรับการทำางานป้องกันยาเสพติด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางแบบมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานภายนอก ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

2.2 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมด้านการรักษา ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (2553). *สถานการณ์ปัญหาสารเสพติดในประเทศไทย*. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: <http://www.isoc.thaigiv.net/indx.html>.

เจษฎา ศรีสุภาพ. (2553). *การพัฒนาการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นัตรชัย อ้นบำรุง. (2556). การจัดระบบการป้องกันปัญหายาเสพติดของโรงเรียนบ้านแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชวลิต นกขุนทอง. (2556). สภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชัยณรงค์ อ่อนภูธร, ร.ต.ท. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทิพากร ชิวสกุลยง. (2555). การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนธีรภานท์ อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ร.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชา สมิ้งไพร. (2557). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (2550). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.